

Elfenbenstårn med egen sauna

Med *Build Me a Mountain!* ender teatersesongen på Black Box på en høy note.

Etter syv år i eksil tvinges Bertolt Brecht til å flykte videre fra Sverige i 1940. Med seg har den tyske dramatiker og teaterteoretiker sin kone, to barn, og to elskerinne. Redningen blir forfatteren Hella Wuolijoki, som gjennom sine politiske kontakter får dem inn i Finland. I påvente av visum til USA tar de inn på Wuolijokis idylliske gods, og mens krigen blusser opp rundt dem bygger de to kunstnerne «et fjell av drømmer», en utopi midt i infernoet. De diskuterer politikk og dramatik, og innleder et samarbeid som resulterer i stykket *Herr Puntila og drengen hans Matti*. På bakgrunn av brev og dagbøker har Verk produksjoner nå laget teater av dette oppholdet.

Dialektikk, takk. Krigen rir Brecht som en mare. Men han evner ikke å forholde seg til den. Han flykter ut i den finske sommernatten, inn i saunaen, oppunder skjørtene på sine elskerinne, og ikke minst inn i sine estetiske og ideologiske prosjekter, gjennom arbeidet med *Puntila*. Opprinnelig er det et stykke skrevet av Wuolijoki, men Brecht synes hun skriver altfor konvensjonelt og psykologisk. Så den selverklærte arbeiderklasseforfatteren må lære kollegaen hvordan man skriver for folket. Man må skrive dialektisk! For folk skal tenke, ikke føle. Så i didaktikkens navn tar godeieren Puntila gradvis form av en mønstrøs, stupfull tomsing, mens protagonisten, sjåføren Matti, får rollen som uselvisk *working class hero*, med dybde som en sovjetisk propagandaplakat.

Hos Verk illustreres Matti med en Beatle-liknende tremannekeng som

ANMELDELSE

VERK PRODUKSJONER

Build Me a Mountain!

Regi: Fredrik Hannestad

Premiere 24. november, spilles frem til 3. desember

Harselas og alvor: Verk er blant dem i Norge som mest konsekvent dyrker et brechtiansk episk teater. Her Håkon Vassvik i rollen som Puntila.

FOTO: TANI SIMBERG

Det går et skjelmisk glis gjennom hele denne forestillingen. Men det er en mangefasettert satire, trashy og stringent, spøkefull og dypt alvorlig.

Brecht ustanselig flytter rundt på – et syrlig bilde på hvordan ideologiske drømmeslott også kan få en til å tingliggjøre det folket man ønsker å skrive for. Som Brecht er Wuolijoki også overbevist kommunist, men hun har vanskelig for å se utbytterforholdet hun har til arbeiderne

på godset. Med burlesk humor maner Verk frem det ugjenomtregelige mellom de to overklassesosialistene og folkedypet, og hvordan drømmefjellet blir til et elfenbenstårn, med gardinene lukket for det brennende Europa.

Ydmykt fadermord. Men Verk er også blant dem i Norge som mest konsekvent har dyrket et brechtiansk episk teater. Spillet er gjennomgående demonstrerende og distansert gjennom mikrofonbruk, en tilbakelet spillestil og tekst på slentrende engelsk, full av floskler, overdrivelser og gjentagelser. Per Platous filmmusikalske patos og scenograf Signe Beckers referansetette garasjesalgskitsch bygger opp under Verks ironiske

dobbelthet. Også romstrukturen, med delt publikumsamfi og en drapert, samfunnshusaktig tribune i hver ende av scenen, er et lystig pek til Brechts insistering på et dialektisk teater. Så selv om stykket harselerer med Brechts pedagogikk, blir estetikken hans videreført.

Det går et skjelmisk glis gjennom hele denne forestillingen, særlig gjennom de mange referansene til Tove Janssons fantasiverden i Mummidalen – *tongue-in-cheek* nok til å gi munnskold til en stakkar. Men det er en mangefasettert satire, både trashy og stringent, gjennomgående spøkefullt og samtidig dypt alvorlig. *Build Me a Mountain!* er en kalldusj for salongfilantropen i oss: Våkn opp! Det ulmer fortsatt i Europa.

SIGURD ZIEGLER